מחוז מרכז לשכת עורכי הדין
The Israel Bar Association - Central District
نقابة المحامين في إسرائيل- لواء المركز

Newsletter

ועדת עניינים פליליים - מחוז מרכז

מאת:
עו"ד יוסף לזר,
משרד עורכי דין יוסף לזר

יולי 2022

חוק תקנת השבים

אם אתם יושבים לאכול במסעדה, או משלימים מניין לתפילת מנחה, או סתם עוברים ברחוב, כדאי שתרימו את הראש ותסתכלו סביבכם. ע"פ הסטטיסטיקה, מכל 10 אזרחים במדינה, 2 מתוכם נושאים על גביהם רישום פלילי או משטרתי. זה יכול להיות רישום פלילי בגין תלונה שמקורה בסכסוך שכנים או חלילה תלונה הקשורה לגירושין. זה יכול להיות קשור למעורבות בקטטה בכביש, עריקות מצה"ל, עבירות בנייה או אפילו קטיפת צמח מוגן.

המכנה המשותף לכל המקרים הללו, שגם במקרים שבהם התיק נסגר במשטרה או בפרקליטות ולחילופין הייתה הרשעה בבית המשפט, גם אם נגזר עונש קל שיכול להיות גם קנס כספי קטן של אלפי ש"ח, הנזק בדמות הרישום הפלילי נמשך עוד שנים רבות קדימה.

הרישום מתחלק ל-2, כאשר המשטרה מחזיקה ברישום של למעלה מ200,000 תיקים שהסתיימו בהרשעה, רישום זה נקרא רישום פלילי (ר.פ.). הרישום השני נקרא רישום משטרתי, והוא מכיל למעלה ממליון(!) תיקים שנסגרו מחמת חוסר ראיות או בעילת 'נסיבות העניין בכללותן אינן מתאימות להעמדה לדין', מה שנקרא בעבר 'חוסר עניין לציבור'. (נתונים אלו נכונים לשנת 2008 וסביר שמאז המספרים רק גדלו). וכן, מכיל נתונים של תיקים שנסגרו בהליך של הסדר מותנה.

המטרה המרכזית של הרישומים הללו הינה בכדי לתת למשטרה, לבתי המשפט ולגורמים הרלוונטיים, תמונה מלאה ומקיפה אודות העבר של העומד מולם, כאשר יש משקל משמעותי למי שמצטייר כעבריין או חשוד רצידיביזי, היינו בעל דפוס התנהגותי עברייני. אך למרבה הצער, הרישום הפלילי והמשטרתי משפיעים בצורה חמורה גם על אזרחים נורמטיביים שנקלעו באופן חריג לאירוע עם מאפיינים פליליים.

כעו"ד שעוסק בתחום הפלילי והתעבורה, מדי יום נכנסים למשרדי פניות רבות של אזרחים נורמטיביים שמגלים בהפתעה כי הם סוחבים על גבם רישום פלילי, או משטרתי.

ההשלכות של הר.פ. באים לידי ביטוי במקרים רבים. כך למשל לאחר הפיגועים האחרונים, הביקוש לאחזקת אקדח פרטי קפץ במאות אחוזים. אך גם אזרח שעומד בכל תנאי הסף לקבלת רישיון כלי ירי, עלול לגלות כי בקשתו לא אושרה בגלל סירוב המשטרה נוכח הרישום הפלילי בענייננו. כך גם אדם שעבר עבירת תעבורה שבגינה זומן לביהמ"ש, לרוב הרישום הפלילי יוצג לביהמ"ש כחלק מהשיקולים בטיעונים לעונש.

אך כמובן שהפגיעה החמורה הינה בעיקר בנושא התעסוקה, כאשר אזרח מבקש לעבוד בתחום הביטחון או במשרד ממשלתי, יגלה כי העובדה שלחובתו נרשם ר.פ. עלולה לסכל את העסקתו. תפקידים נוספים בהם הרישום הפלילי עלול לעמוד לרועץ הינם: מתווך מקרקעין, קבלן, אדריכל רישוי, סוכן ביטוח, נהג אוטובוס, פסיכולוג, כבאי ועוד.

גם הרישום המשטרתי נושא בחובו השלכות שליליות על האזרח הרגיל, כך למשל בתעסוקה בתפקידים בגופי הביטחון החשופים למידע הנ"ל, כך גם בכל הנוגע לרישיון כלי ירי, וכן הדבר משפיע על גורמי החקירה השונים במקרים בהם האדם נחקר על עבירה אחרת.

בתאריך 12.07.2022, נכנס לתוקפו 'חוק המידע הפלילי ותקנת השבים' שמטרתו העיקרית הינו לצמצם את הפגיעה החמורה באזרחים. החוק מקצר משמעותית את התקופה של ההתיישנות והמחיקה של הרישום הפלילי מ-17 שנים, ל-8 שנים ברוב המקרים. אך מאידך החוק הנ"ל משמר את זכאותם של גורמים ציבוריים ורשויות האכיפה, לעיין במידע המופיע ברישום המשטרתי ולקחת בחשבון מידע זה במסגרת החלטותיהם.

כך יוצא כי ביד אחת החוק החדש מטיב חלקית עם האזרח, אך ביד השנייה החוק משמר את הפגיעה החמורה בשמו הטוב ובאפשרויות התעסוקה השונות של האזרח הנורמטיבי.

אז איך ניתן לפעול בכדי למחוק את הרישומים? בתיק שנסגר ללא הרשעה, ניתן להגיש ערר מנומק על החלטת הסגירה, ולבקש מתחנת המשטרה לשנות את עילת הסגירה, לעילת חוסר אשמה כך שימחק מהרישומים. ולחילופין ככל שעומדים בתנאי הסף, הרי שניתן לפנות לראש חולית ביטול רישום במדור מידע פלילי של המשטרה ולבקש את מחיקת הרישום הנ"ל. במידה והמשטרה מתבצרת בעמדתה או במקרים שבהם האדם הורשע בבית המשפט, כל שנותר הינו לבקש חנינה מנשיא המדינה שימחק את הרישום הפלילי.

יובהר, כי אין במידע שיימסר על ידי כותב המאמר ו/או מי מטעמו, אשר ניתן כשירות וולונטרי לציבור, כדי לשמש או להיחשב כייעוץ משפטי ו/או המלצה משפטית ו/או חוות דעת משפטית ו/או תחליף לייעוץ משפטי אצל עו"ד בעל מומחיות, ניסיון ו/או ידע בתחום המשפטי הרלוונטי ואין להסתמך על המידע בכל צורה שהיא. יובהר כי כל פעולה שתעשה על פי המידע הנאמר ו/או המוצג הינה על אחריות הקורא בלבד ולא יהא באילו כדי ליצור יחסי עורך דין לקוח בין הקורא ולשכת עורכי הדין ו/או מי מטעמה ו/או כותב המאמר, בין במישרין ובין בעיקיפין ולשכת עורכי הדין ו/או מי מטעמה, אינם אחראים בשום צורה ואופן לתוצאות השימוש במידע המוצג ו/או הנאמר.

בברכת חברים וקריאה פורה,
נשיאות הוועדה:

עו"ד רלי אבישר-רווה, יו"ר (משותפת)

עו"ד אדי אבינועם, יו"ר (משותף)

עו"ד דוד טובול, יו"ר (משותף)

עו"ד שאול דבח, יו"ר (משותף)

עו"ד נג'וואן שביטה, מ"מ יו"ר (משותפת)

עו"ד אבשלום אחרק, מ"מ יו"ר (משותף)

עו"ד חיה ציון זכאי, סגנית יו"ר (משותפת)

עו"ד יפה גולן, סגנית יו"ר (משותפת)

עו"ד עדי לבוק, סגנית יו"ר (משותפת)

עו"ד סאני שייקיס, סגנית יו"ר (משותפת)

עו"ד ויקי שמואל, סגן יו"ר (משותף)

וחברי הוועדה